

Van	BFT, autoriteit voor financieel-juridisch toezicht
Aan	Notarissen (en zware waarnemers) alsmede hun accountants en fiscalisten
Datum	6 mei 2026
Onderwerp	Terugkoppeling nieuw accountantsprotocol

Inleiding

Jaarlijks vraagt BFT de accountants van notarissen om overeengekomen specifieke werkzaamheden uit te voeren en hierover aan BFT te rapporteren. In samenwerking met diverse stakeholders heeft BFT voor de rapportages over 2024 een nieuw accountantsprotocol voor het financieel toezicht op notarissen opgesteld. Doel van dit nieuwe protocol is beter toezicht te kunnen houden op de financiën, integriteit en kwaliteit van de notaris. De beroepsgroep is voortvarend aan de slag gegaan en de aanlevering van de rapportages is in zijn algemeenheid goed verlopen.

Beloofde terugkoppeling

Omdat 2025 het eerste jaar was waarin met het gewijzigde protocol is gewerkt, geven we, zoals beloofd, een terugkoppeling aan de sector. Hiermee maken we elkaar bewust van mogelijke risico's en aandachtspunten. Hieronder bieden we handvatten voor de toepassing in de praktijk en daarnaast wordt inzicht gegeven in de bevindingen die uit deze nieuwe werkwijze voortvloeien.

Conclusie is dat het protocol bijdraagt aan beter inzicht in de kwaliteit van de procedures en interne beheersingsmaatregelen in de organisaties van de notarissen. De ingediende rapportages bieden een stevig fundament voor financieel toezicht en door adequate follow up kan er verder worden gebouwd aan de realisatie van de gezamenlijke doelstelling: het blijven waarborgen van integere en betrouwbare beroepsuitoefening van notarissen.

Nieuw accountantsprotocol: *highlights*

Algemeen

Eén van de wijzigingen in het protocol betreft de nadere specificatie van de uit te voeren werkzaamheden en de invoering van modelrapportages. Hierdoor is de consistentie van de rapportages ten opzichte van voorgaande jaren toegenomen. Daarnaast bevatten de rapportages meer informatie over mogelijke risico's en een concretere terugkoppeling over de naleving van de wettelijke vereisten, met name de vereisten die voortvloeien uit de Regeling op het notarisambt (Rna).

Datum 6 mei 2026
Van BFT, autoriteit voor financieel-juridisch toezicht

Werkwijze beoordeling van en terugkoppeling over rapportages

BFT heeft alle 665 ingediende rapportages doorgenomen en hanteerde de volgende werkwijze:

1. **Vaststellen volledigheid aanlevering.** Bij niet of niet volledig aanleveren is de betrokken notaris benaderd. Tot eind maart 2026 heeft BFT 102 rappels verstuurd.
2. **Beoordeling rapportages.** Naast inhoudelijke bevindingen waren er ook bevindingen met een meer formeel karakter, bijvoorbeeld over de wijze van uitvoering van werkzaamheden of de wijze van terugkoppeling in rapportages. BFT heeft een onderscheid gemaakt tussen:
 - o Significante bevindingen (bv. tekortkoming van beheersingsmaatregelen binnen de betalingsorganisatie);
 - o Overige bevindingen (bv. meer formele tekortkomingen, onduidelijkheden).
3. **Terugkoppeling aan notarissen over bevindingen.** Daarbij heeft BFT gekozen voor:
 - o Opvolgingsrapport: Circa 40 notarissen ontvingen tot eind maart 2026 de opdracht om een opvolgingsrapport aan te leveren naar aanleiding van de bevindingen;
 - o Brief met aandachtspunten: BFT werkt nog aan de nadere invulling van deze terugkoppeling. Deze brieven worden naar verwachting in het tweede/derde kwartaal 2026 verzonden.

Belangrijkste aandachtspunten uit de rapportages

Dankzij de vernieuwde aanpak in het protocol hebben de accountants in hun rapportages meer expliciet terugkoppeling gegeven over naleving van verplichtingen uit hoofde van de Administratieverordening. De onderstaande bevindingen zijn door de aangescherpte rapportagevereisten duidelijker naar voren gekomen. Accountants rapporteerden bevindingen over het ontbreken van afdoende interne controlemaatregelen zoals:

- *Tekortkomingen in de betalingsorganisatie*¹
 - Procedurebeschrijving van de betalingsorganisatie, inclusief bijbehorende betalingsbevoegdheden en interne beheersingsmaatregelen, ontbreekt of wordt niet nageleefd;
 - Het vier-ogenprincipe bij het autoriseren van betalingen ontbreekt of wordt niet systeemtechnisch afgedwongen;
 - Functionarissen, niet zijnde een notaris of waarnemer, hebben zelfstandig bevoegdheden om betalingen van de derdengeldrekening te autoriseren;
 - Bankpassen voor de derdengeldrekening(en) worden binnen het kantoor gedeeld.
- *Tekortkomingen in het beheer derdengeldrekening(en).*
 - Er is geen rente vergoed aan cliënten, terwijl de gelden langer dan 5 dagen op de derdengeldrekening hebben gestaan;
 - Cliëntrente wordt pas berekend bij afronding van het dossier. Tussentijds wordt de opgelopen cliëntrente niet verwerkt in de winst- en verliesrekening en in de bewaringspositie;
 - Ontbreken van een actuele mededeling van de bank inzake de derdengeldrekening(en).
- *Tekortkomingen in beheer van (nalatenschap)dossiers*
 - De rekeningen waarover de notaris bij volmacht of executele kan beschikken worden niet (of niet tijdig) in de dossier- en financiële administratie verwerkt;
 - Ontbreken van informatie waaruit blijkt dat (en wanneer) voortgang op het dossier beoordeeld is;

¹ BFT heeft in maart 2025 een notitie gepubliceerd met de criteria voor de betalingsorganisatie bij notariskantoren.
Zie: <https://www.bureaufn.nl/media/w20a03ud/criteria-bft-betalingsorganisatie-notariskantoren.pdf>

Datum 6 mei 2026
Van BFT, autoriteit voor financieel-juridisch toezicht

- Ontbreken van kopie ID-bewijzen van rechthebbenden, waardoor niet is vast te stellen dat de identificatie van de rechthebbenden heeft plaatsgevonden.

Overige aandachtspunten

Algemeen

- BFT ontving losse accountantsverklaringen, waarbij de beoordeelde/gecontroleerde jaarrekening ontbrak en/of de rapportages niet waren voorzien van een (digitale) handtekening van de accountant;
- Op declaraties van notarissen staan geen uren en/of uurtarieven vermeld. Voor declaraties waarbij er op uurbasis wordt gewerkt ontbrak de urenadministratie of was deze niet volledig bijgehouden.

Jaarstaat

- De cijfers in de jaarstaten werden niet ingevuld conform het Reglement Verslagstaten (2010). Zo waren bijvoorbeeld p/a-rekeningen niet afzonderlijk gepresenteerd als onderdeel van de bewaringspositie;
- Vragen in de jaarstaat werden niet juist of niet volledig ingevuld of vereiste toelichtingen ontbraken;
- Ontbrekende verklaring voor verschillen tussen de jaarrekening en de jaarstaat. Zo werden in de jaarrekening cliënts schulden onder de kortlopende schulden verantwoord, terwijl deze in de jaarstaat als onderdeel van de bewaringspositie werden gepresenteerd.

Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden Rna

- Kantoorprocedures van de notaris zijn niet beschreven, waardoor inzicht in de beheersingsmaatregelen ontbreekt;
- Accountants volstonden met het afnemen van interviews om vast te stellen wat de werkwijze is en deden geen eigen (deel)waarnemingen om het bestaan van de procedures vast te stellen.

Afsluitend

Resumerend komt BFT tot de conclusie dat de rapportages uit hoofde van het vernieuwde protocol bijdragen aan beter inzicht in de kwaliteit van de procedures en interne beheersingsmaatregelen in de organisaties van de notarissen. Ook zijn diverse notarissen benaderd naar aanleiding van de input om zo de kwaliteit van de interne beheersing te verbeteren. De belangrijkste gerealiseerde verbeteringen dankzij het nieuwe protocol waren volgens BFT:

- Specifiek inzicht in het bestaan van kantoorprocedures en interne beheersingsmaatregelen in de notarisorganisatie;
- Solide basis om gerichte toezichtsvragen te stellen en gerichte aanwijzingen en aanbevelingen te geven ter verbetering.

Na evaluatie van het protocol en de ontvangen rapportages van de accountants kwam BFT tot het inzicht dat:

- Verdere automatisering van de rapportages van accountants kan bijdragen aan meer eenvoudige aanlevering en verwerking van de resultaten;
- De formulering van de vraagstelling bij enkele specifieke werkzaamheden beter kan om het risico op onjuiste interpretatie verder te verkleinen;
- De toegevoegde waarde van enkele specifieke werkzaamheden opnieuw bekeken moet worden.

Het protocol is een document dat met inbreng van stakeholders verder ontwikkeld zal worden. Dank aan notarissen en accountants voor de inzet en betrokkenheid bij de uitvoering van het protocol.